

Skrining Rozwoju Małego Dziecka (SRMD) – nowe narzędzie wspierające wczesne wykrywanie potrzeb rozwojowych dzieci

Wspieranie prawidłowego rozwoju dziecka od najwcześniejszych lat życia jest jednym z najważniejszych zadań rodziców, nauczycieli i specjalistów. W odpowiedzi na potrzebę wczesnego rozpoznawania trudności rozwojowych Ministerstwo Edukacji Narodowej wdraża nowoczesne narzędzie przesiewowe – Skrining Rozwoju Małego Dziecka (SRMD).

SRMD jest elementem systemu wspierania dzieci, rodzin oraz specjalistów i stanowi ważny krok w kierunku budowania kompleksowego modelu pomocy psychologiczno-pedagogicznej opartego na obserwacji funkcjonalnej dziecka.

Czym jest SRMD?

Skrining Rozwoju Małego Dziecka (SRMD) to narzędzie służące monitorowaniu rozwoju dzieci w wieku od 6 miesięcy do 6 lat.

SRMD nie jest testem ani egzaminem. To uporządkowana obserwacja funkcjonalna prowadzona podczas naturalnych aktywności dziecka, codziennych czynności oraz zabawy. Ocena opiera się na obserwacji zachowania dziecka oraz rozmowie z rodzicami lub opiekunami. Badanie powinno być poprzedzone okresem budowania relacji z dzieckiem i poznania jego środowiska.

Narzędzie zostało opracowane w oparciu o Międzynarodową Klasyfikację Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF), dzięki czemu koncentruje się nie tylko na trudnościach, ale przede wszystkim na rzeczywistym funkcjonowaniu dziecka w codziennym życiu.

Jakie obszary rozwoju obejmuje SRMD?

Podczas obserwacji oceniane są kluczowe aktywności dziecka w sześciu obszarach:

- uczenie się i stosowanie wiedzy,
- porozumiewanie się,
- interakcje i sygnały społeczne,
- dbanie o siebie (samoobsługa),
- manipulowanie przedmiotami,
- poruszanie się.

Oceniane aktywności są porównywane ze schematami rozwojowymi uwzględniającymi tzw. kamienie milowe rozwoju charakterystyczne dla danego wieku.

Dla jakich dzieci przeznaczone jest narzędzie?

SRMD obejmuje dwa etapy rozwojowe.

Dzieci od 6 miesięcy do 2,5 roku życia

Przygotowano kwestionariusze dla dzieci w wieku:

- 6 miesięcy,
- 8 miesięcy,
- 12–14 miesięcy,
- 18–20 miesięcy,
- 24–26 miesięcy,
- 30–32 miesięcy.

Dzieci od 3 do 6 roku życia

Dostępne są kwestionariusze dla:

- 3-latków,
- 4-latków,
- 5-latków,
- 6-latków.

Jak interpretowane są wyniki?

System automatycznie analizuje wyniki i określa poziom wsparcia potrzebnego dziecku. Zastosowano prosty i czytelny system „światel”.

Zielone światło – poziom 0

Oznacza prawidłowy rozwój dziecka we wszystkich kluczowych obszarach odpowiednich dla jego wieku.

Żółte światło – poziom 1

Wskazuje, że dziecko znajduje się w trakcie nabywania określonych umiejętności i może potrzebować dodatkowego wsparcia w wybranych obszarach rozwojowych.

Czerwone światło – poziom 2 lub 3

Oznacza umiarkowane lub znaczne trudności w aktywnościach ważnych dla rozwoju dziecka. Wynik ten wskazuje na potrzebę pogłębionej oceny specjalistycznej i zaplanowania odpowiednich działań wspierających.

Co dzieje się po przeprowadzeniu skriningu?

SRMD jest pierwszym etapem procesu rozpoznawania potrzeb dziecka. Wyniki mogą stanowić podstawę do:

- rozmowy z rodzicami o rozwoju dziecka,
- planowania działań wspierających w przedszkolu,
- monitorowania postępów rozwojowych,
- skierowania dziecka na pogłębioną diagnozę funkcjonalną do poradni psychologiczno-pedagogicznej.

W przypadku stwierdzenia istotnych trudności możliwa jest dalsza diagnoza prowadzona przez specjalistów, obejmująca m.in. ocenę psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną lub medyczną.

Rola poradni psychologiczno-pedagogicznej

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna pełni istotną rolę w procesie pogłębionej diagnozy funkcjonowania. Specjaliści analizują wyniki obserwacji, przeprowadzają dodatkowe badania oraz określają przyczyny występujących trudności.

Diagnoza funkcjonowania obejmuje:

- obserwację funkcjonowania dziecka,
- interpretację wyników,
- opracowanie profilu funkcjonalnego,
- ocenę czynników środowiskowych wpływających na rozwój,
- sformułowanie zaleceń dotyczących wsparcia i terapii.

Dzięki temu możliwe jest zaplanowanie pomocy dostosowanej do indywidualnych potrzeb dziecka i jego rodziny.

Korzyści dla nauczycieli i rodziców

Wdrożenie SRMD przynosi wiele korzyści zarówno nauczycielom wychowania przedszkolnego, jak i rodzicom.

Nauczyciele zyskują możliwość:

- bardziej trafnego rozpoznawania potrzeb dziecka,
- dostrzegania jego mocnych stron,
- lepszego rozumienia trudności pojawiających się w codziennym funkcjonowaniu,
- planowania adekwatnych działań wspierających,
- prowadzenia rzetelnych i uporządkowanych obserwacji.

Rodzice otrzymują natomiast czytelne informacje o funkcjonowaniu dziecka oraz możliwość współtworzenia planu wspierania jego rozwoju.

Znaczenie współpracy międzyinstytucjonalnej

Skuteczne wspieranie dziecka wymaga współpracy wielu środowisk. W proces zaangażowani mogą być:

- rodzice i opiekunowie,
- nauczyciele przedszkola lub szkoły,
- psychologowie i pedagodzy,
- lekarze pediatrzy,
- neurologi,
- psychiatry dziecięcy,
- przedstawiciele pomocy społecznej.

Takie holistyczne i międzysektorowe podejście pozwala na pełniejsze rozpoznanie potrzeb dziecka oraz skuteczniejsze planowanie wsparcia.

Narzędzia dostępne na platformie Wsparcie.gov.pl

SRMD jest częścią szerszego systemu narzędzi wspierających diagnozę funkcjonalną dostępnych na platformie Wsparcie.gov.pl. Platforma umożliwia prowadzenie obserwacji, dokumentowanie wyników oraz planowanie działań pomocowych.

Do kluczowych narzędzi przesiewowych należą:

- Skryning Rozwoju Małego Dziecka (SRMD),
- Kwestionariusz Szkolnej Oceny Funkcjonalnej (KSZOF).

System automatycznie oblicza wyniki i określa poziomy wsparcia, a po założeniu konta użytkownik może zapisywać postępy, przerywać badanie i wracać do niego w dogodnym momencie.

Wczesna obserwacja – większa szansa na skuteczną pomoc

Największą wartością SRMD jest możliwość wczesnego zauważenia sygnałów świadczących o trudnościach rozwojowych. Wczesne rozpoznanie potrzeb dziecka pozwala szybciej wdrożyć odpowiednie działania wspierające, a tym samym zwiększyć szanse na harmonijny rozwój i pełne wykorzystanie potencjału dziecka.

Skryning Rozwoju Małego Dziecka stanowi ważny element budowania nowoczesnego systemu wsparcia dzieci i rodzin, w którym obserwacja funkcjonalna, współpraca specjalistów oraz aktywne zaangażowanie rodziców tworzą fundament skutecznej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Opracowała:

Monika Dybała - pedagog